

ZİYARET VE DAVET ADABI

Misafire, ziyaretçiye ancak evde hazır bulunanlar takdim olunur. Tekellüf caiz değildir. Tekellüf yapanlara da lanet edilmiş, çok fena. Enes ve sair ashâb-ı kirâm, radiyallahu anh, evlerinde olan şeyleri çıkarır. Bir ve topluca yemek yerler ve Kur'an okurlarmış. Yemek için toplanmak da mekârimi ahlâktandır. Bu akşam bize toplanın buyrun da beraber yemek yiyelim demek mekârimi ahlâktandır, diyorlar. Güzel.

Ashâb-ı kirâm Hazretleri Kur'an okumak ve zikrullah yapmak için toplanırlar ve yemek ama istemezlermiş. Bu bizim için belki biraz şey, acize. Biz böyle bir şey yaptık mıydı gözümüz bakalım ne getirecekler diye bakar. Bakarız. Bu olmaz. Biz Allah için geldik. Okuduk, zikrullah yaptık. Ölülerinize, bizim ölülerimize Allah rahmet eylesin. Bizim kastımız bu. Ama ev sahibi canı istemiş de bir şey ikram etmiş, o ayrı. Ancak ikram olunursa, buna da kanaat ederlermiş.

Ahmed er-Rifâî Hazretleri'nin bir kitabını okudum. Çok yemek yedirirmiş adam. Çok yemek yedirirmiş. Düşündüm, düşündüm. Bu kadar yemeği padişah bile yediremez yani.

Binlerce insanı her gün, ona yer de lazım zaten o kadar yer. Ama Arabistan'da yere lüzum yok. Bahçelere, yerlere sererler. Sonra anladım ki, öyle yemek memek değil, ekmeği doğruyor-muş. Buyurun. Aç olan tabii, buyurun. Ekmek kâfi. Katık olursa peynir, zeytin ne alâ. Ama bugün insanına böyle ekmeği doğrayıp da buyurun demek imkân mı var?

Hatırı sayılan kimselerin dostlarından şunu da isteriz, bunu da isteriz diye söylerlermiş. Tabi buna da ev sahibi pek memnun olurmuş. İmâm-ı Şâfiî de bunu yapmış. Kendisini birisi davet etmiş. O da demiş ki köleye şunları şunları şunları hazırlayın, yapın demiş. Onlar da hazırlamışlar. Efendi de bakmış, çok şeyler, nedir bunlar? İmâm-ı Şâfi böyle istediler demiş. Köleyi âzad etmiş. Maşallah demiş. Allah taksi-ratlarımızı affetsin.

Seksen oldu. Seksen tane adab okuduk. Seksenden sonrasında yüz yetmişe varmak epey de var daha. Doksan tane daha var. Bun-ları da inşallah bir dahaki derslerimizde oku-ruz. Bunlar tabi hepimizin bildiği şeyler ama hem sohbet oluyor hem de bir hatırlama olu-yor. İnsan unutuyor bunları tabi. Şimdi o eski muhabbetlerden nerede kaldı?

Neden? Peygamber Efendimiz'den zengin kimse olmazdı. En zengin Peygamber Efendimiz. Dünyanın dağlarını, taşları kendilerini altın olarak ona arz ettiler. Hiçbirine tenezzül etmedi. İsteseydi altınlarla doldururdu. Ama bir hasırının üzerinde yatmayı tercih ediyordu. Bir hasırının üzerinde. Yatak bile istemedi Efendimiz. Yatakta bile yatmadı yani. Yattığı yer hasırının üzerindeydi. Hatta bir hanımefendi geldi. Efendimiz'in yattığı yeri gördü, acıdı. Hanımefendi geldi, zengince bir hanımefendi, acıdı. Gitti evinden, bir yatak aldı geldi. Ya Âişe, bu yatağı Resûlullah'ın altına yay dedi. Acıdı, bak hasırının üzerinde olur mu? Bir kere yattı, Rasûlullah onda. Ertesi günü bunu sahibine ver dedi. Bu akşam beni teheccüdden alı koydu dedi bu beni. Bu rahatlık. Rahat olunca da insan uyuya kalıyor tabi. Şimdi bir kadın daha getirdi, onu hiç almadı. Bizim yerde yatak kalmadı. Karyolalar kâfi gelmiyor, işte hafif keşke siz cennet karyolaları, bilmem ne karyolaları fevkalade. Allah affetsin kusurlarımızı.

Sofrada yedikleri vakit asıl katıkları takvaydı. Yemek yerken kendi karnımı doyurayım da kuvvetleneyim diye değil, Allah'ın kulu, hakiki kulu olayım, ehli takvadan olayım diye

yerlermiş. Ehli takvadan olayım diyerekten. Çünkü hayr-ü takva, hayr-ü zat, takvâ. Hayr-ü zat, en iyi katık, en iyi şey takva. O takva olduktan sonra yedikçe alırsın. Yedikçe alırdı, takva alırsa, o zaman yedikçe Allah'a yönelir. Yedikçe Allah'a yönelir. İbadeti artırır, korkar, kötülükten korkar, her fenalıktan korkar. Allah'ın sevgili bir kulu olur. Onun için yemekler yenilirken Allah'ın takvasını istemeli, Allah'tan korku istemeli yani. Bunları yiyorum, yani bu yemeklerle ben sana isyan etmeyeyim. Bu yemekleri yiyeyim, vücudum kuvvet bulsun, sonra da sana isyan edeyim. Namaz kılmam, oruç tutmam, şunu yapmam, bunu yapmam, bir de fenalıklar yaparım, içki içer, kumar oynar, insanları öldürür, şunu yapar, döver. Bunlar da yakışmaz müslümana. Müslümana değil, insana yakışmaz zaten. Müslümana nereden eksik? İnsan olan şu mahluk, bu olmaz zaten.

Ne olursa olsun. Şimdi bak, seksen beşinci. Yüksek masalarda yemek mekruhtur. Mekruh diyoruz. Edebin dışında. Kütü'l-Kulûb'un ikinci cildinin seksen birinci, seksen beşinci nasihatı. Yüksek masalarda yemek mekruhtur. Ehl-i bid'atın işidir. Ehl-i bid'atın işidir. Ehl-i bid'at makbul değil. Bid'at sahibi, bid'at sahibi

bid'atını terk etmediyse ibadetleri kabul olmaz. Bid'at sahiplerinin bid'atlarını terk etmedikçe hiçbir ibadeti kabul olamaz, hatta haşlarırlar. Ama bu bid'at iki kısım. Birisi itikatta bid'at ki asıl olan budur. Birisi de amellerde bid'at, bu daha hafif.

İsteksiz davetlere gitmemek lazımdır. Akşam bize gelir misiniz? Gelir misiniz? Gelmezseniz olur gibi yani. Gösteriş için davetlere de gitmemek gerek. Adam yapıyor ama gösteriş için yapıyor. Filan şöyle yaptı, filan böyle yaptı densin, bu da makbul değil. Tekellüf diye, bak buna dikkat edin, tekellüf diye kendi yemediğini misafirlere hazırlamaya derler. Kendi yemediğini misafirlerine hazırlamaya tekellüf diyor, zorlanıyor. Borç para alıyor, evde efendim hizmetçiler tutuyor, adamlar tutuyor, şunu da yapın, bunu da yapın diyerekten birçok zorluklar oluyor. Tekellüf, bunlar da lazım değil demiş. Kardeşlere tekellüfsüz yemek her zaman için mümkündür. Peynir ekmek, zeytin ekmek, yağ ekmek, bal ekmek, en kolay yemekler bunlar. Fakat bugün bunlara tenezzül edecek insan da kalmadı yani. Bir insanı çağırırsanız da evine, biraz peynir ile zeytin koyarsanız önüne, ayıplar bizi. Ve bizim günahlarımızı alır, bir şey

değil de oradaki bir yer, dert, günahlarımızı alıyor, kendisi de günaha girer. Onun için tekellüf, bak şimdi burada yine diyorum, yani tekellüf. Her zaman, tekellüfsüz olur da her zaman geliniz. Fakat tekellüf olununca, her zaman gelmesini isteyemez. Her gün masrafı da herkes yapamaz. Yapamayınca hanım da bıkar, efendim, adam da bıkar. Şimdi, Hz. Rifâî'nin birçok insanlara yemek yedirdiğini yazarlar. Bunu nasıl yediriyor diye ben düşünüyordum. Demek tekellüfsüz ekmekleri doğruyor ortaya, katık varsa biraz da katık koyuyor, aç olanlar da gelip orada karnını doyuruyor.

Bir davet olunduğu zaman, davet olunanın yanında bulunan kimseleri davet sahibinden izin almadan götürmek caiz değildir. Biz akşam filana davet olunduk, oraya gittiği zaman, e sen de geldin, hadi sen de gel. Yok olmaz. Telefonun varsa, sorarsın, benim yanıma misafirim geldi. Ona da müsaade ettin mi, getireyim mi? Getirme dedi, getirmeyecek. Adam 4 kişilik, 5 kişilik bir şey yapmıştır. Fazla insan istemez evi müsait değildir. Onun için bu gibileri izin almadan getirmek caiz değil. Çünkü Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir yere davet olunmuş, yanına birisi de takılmış.

Takılınca kapıyı çalmış, bak yanımda filan da var demiş. Müsaade eder misiniz onun da gelmesine? Yanımda filan da var, geldi benimle. Müsaade eder misiniz onun da gelmesine? Eh tabii Peygamber'e karşı gelmesin diyemez ama bize de diyemez belki, gelmesin diye kapıya kadar gelen bir adama. Ama belki mahkûm olur içeride. Götürmemek caiz.

Cemaatle davet olunduğu zaman da cemaatin adetini bildirmek lazım. On kişi, yirmi kişi, otuz kişi akşam bize buyrun. Adet. Hazırlığını ona göre yapacak. Yoksa hadi camideki komşular dedin miydi, sayısız bir cemaat gelince, o da şaşırır, sen de mahcup olursun, ben de mahcup olurum.

Doksan ikinci. Misafir yemek yerken bir dilenci gelse, ev sahibinden izinsiz o dilenciye, o yemekten vermek caiz değildir. Yemek çok ama. Dilenci de gelmiş. Al, bu da senin olsun. Ona hakkımız yok bizim. Şayet verirsen, şayet verirsen, sevap yemek sahibine olur, günah da verene olur.

Başkasının davet ettiği taama, taam sahibinden izinsiz başkasını götürmek de caiz değildir. Deminkinin bir başkası. Başkasının davet ettiği taama, taam sahibinden izinsiz başkasını

da götürmek caiz değildir. E, akraban gelir, dostun gelir. E, onu da götürmek ister insan. Ama izin verirse götüreceğiz. Eğer hususi ihvanını götürürse, sofraya oturmaması lazımdır. Bak, hususi bir arkadaşım, kardeşim gelmiş ama götüreceğim, o ama sofraya oturmayacak. Sofraya oturmaması lazımdır, diyor. Allah'ım, tabii o da ev sahibi diyecek, gel kardeşim otur sen, olmaz öyle, kenarda bakasın da, biz yiye- lim, o da olmaz diyecek ama.

Herkes yemekten elini çekmeden sofrayı veya tabağı kaldırmak caiz değildir. Ben doydum ama. E daha birçok gençler var. İhtiyarlar ile gençler bir olur mu? İhtiyar doymuştur. Ama genç, bu kadar yiyecektir belki. Ben doydum diyerekten, kaldırdım dedin miydi olmaz.

Yemekte misafire üçten fazla buyrun dememek lazımdır. Üç defa. Kapıyı çalmak da böyledir. Bir eve gideceğiz, zile basarsın, biraz beklemek de lazım. Yani bu hususta çok insan tertip eder. Zır, arkasından zır, kapıda bekleyen mi var, kapının ağzında. Hela da olur, yemekte olur, abdestte olur, şurada olur, burada olur. Zili çaldın, biraz bekle bakalım azıcık. Arkasından böyle zır, zır, zır, o hakaret verir ev sahibine. Bunu yapmamak lazım, biraz

beklemek lazım. E çok acele işim var. Acele işin varsa, başka zaman uğra. Üçte. Kapıyı da üç defa çalarsın. İzin çıkmadı, dön artık. Mutlaka kapıyı açtıracacağım diyerekten üç, beş, altı öyle olmadı. Üç defa çaldık. Eh ses çıkmadı, dönmek lazım.

Varlıklı insanlar yemek esnasında kapısını açık tutmalı. Varlıklı insanlar yemek esnasında kapısını açık tutmalı. Zengin, fakir her geleni sofrasına oturtmalıdır. Şimdi nereden girdin eve? Kapılar kapalı dışarıdan. Tâbiîn'den bazıları, insanların hayırlıları yemeklerini evlerinin içinde değil, evlerinin içinde değil, bahçelerinde yiyip, gelen geçen arzu edenleri çağırır ve yemeği yedirirlermiş. Yemeklerini ona göre bol yaparlarmış.

100. edep, kendilerinin methu sena olumasını isteyenlerin yemeklerine de icabet etmemek lazımdır. Allah'ın kulları için başkanım, sağolun, eksik olmayın, bak neler yapmışlar. Kitapta da bunlar böyle. Diyor ki, isteyenlerin sofrasında hayır yok, gitmemek lazım. Bazı kimseler, Hazreti Hasan'ın evine girip ondan izinsiz, bakın şimdi bakın. Bazı kimseler, Hazreti Hasan'ın evine girip ondan izinsiz evde bulduklarını yerlerdi. Ev sahibi yok evde. Gidiyor,

mutfakta neler var, neler yok, karnını doyuruyor. Hasan da buna pek sevinirdi. Fesubhanallah.

Süfyân es-Sevrî'ye ki İmam-ı Azam'ın eşi bir mezhep sahibidir. Süfyân es-Sevrî'ye de bir cemaat gelmiş. Hârûnürreşîd'in devrinde bu Süfyân es-Sevrî'ye. Hârûnürreşîdle kardeş giymişler vaktiyle.

Padişah olmadan. Hârûnürreşîd'e zaman gelmiş, padişah nasip olmuş. Tabi dalkavuklar hep doluşmuşlar aralarına, Allah mübarek etsin efendim, sağolasın, Allah daim etsin, şu laflarla, bu laflarla bir sürü beylik laflarına. Hepsine de işte birer zarf gelsin de hediyeler ikram edermiş. Bu gitmemiş.

Kardeşi Süfyân es-Sevrî. Sonra da bir mektup yazmış, azıcık acıca. Demiş bak ben padişah oldum. Herkes etrafı civardan koşup geliyorlar böyle sürülerle. Onlara hediyeler de veriyorum.

Sen kardeşim olduğun halde hiçbir kere tenezzül de etmedin gelmeye diye. Şeye, kâti bene demiş ki, mektubu çevir, kâğıdı arkaya, yaz arkasına demiş. Efendim, olmaz demiş arkasına, ayıp olur. Padişaha karşı gelen mektubun arkasına yazı yazılır mı? Sen yaz demiş.

Kâğıdın arkasına yazdırmış. Padişah olduğunda hüner mi yaptın demiş. Bu kadar parayı hangi kesenden dağıtıyorsun, kimin paralarını kime dağıtıyorsun demiş. Yaptığın hataları bir de bana söylüyorsun beni onlara iştirak mi ettireceksin diye acııcı bir mektup yazmış. Hârûnür-reşîd de çok insafî adam, o mektubu almış, okumuş, okumuş, saklamış. İki de bir saklar saklar okur, okur ağlarmış. Evinde bulduklarını güzelce yemişler. Bulduklarını güzelce yemişler. O sırada Süfyân es-Sevrî Hazretleri de gelmiş, üstlerine. Onlar ile, onları öyle görünce, şimdi bana, selef-i salihînin ahlâkını hatırlattınız demiş. Selef-i salihin, eski müslümanlar böyle yaparlarmış da onu bana hatırlattınız diyor. Tâbiînden.

Ziyaretçiler geldiği ve evde bir şey bulunmadığı zaman, evde de bir şey yok. Komşu evlerine gider, evde kimse olmasa dahi, komşu da kimse yok, bulduklarını alır, eve getirip misafirlerine ikram ederlermiş. Var mı bugün bunu yapacak bir babayiğit? Sonra, ev sahibi gelip orada bir şey bulamayınca filan geldi, aldı götürdü demiş yemekleri deyince adamcağız, pek sevinir ve o yemekleri alan adama, aman yine misafirlerin gelirse her zaman gel, bulduklarını

al götür, demiş ve bu evdeki hizmetkarı da âzad emiş, sen benim gelene saygısızlık etmedin, kapıyı kapıyaydın, olmaz diyeydin, olurdu ya, alamazdı onu. Onu yapmadığın için seni de affettim demiş. Ah bugün bizim halimize demiş. Şimdi bakın şuna.

Şimdi insan, insan, insan olması lazım. İnsanın insan olması lazım. Para olmuş, bilgi olmuş, güç olmuş, kuvvet olmuş, bunlar boş şeyler. Bunlar bugün var, yarın yok. Hepsi işte görüyoruz. Gözümüzün önünde hepsi. Bugün, bugün var, yarın yok. Bunun için insana insanlık lazım. Cüneyd denilen bir zat var ya, hepimizin duyduğumuz velilerden bir veli. Her gün 400 rekât namaz kılmadan dükkanını açmazmış. Dükkanacı, işçi. 400 rekât namaz kılıyor. 400 rekât birer dakikadan 400 dakika eder. Ne eder 400 dakika eder. 6 saat. Günün yarısını namazla geçiriyor. Bir dakikada kılınmaz namaz. Cüneyd'in üstadını, Cüneyd'in kendisini değil de Cüneyd'in üstadını bir çocuk, bir çocuk babası namına davette bulunmuş. Babam sizi bu akşam yemeğe çağırıyor, buyrun demiş. Baba ise bu misafiri tam dört defa kapıdan geri çevirmiş. Benim haberim yok, ben demedim. Yahu yok öyle şey. Çeşit bahanelerle adamı dört

defa kapıdan çevirmiş. Fakat her defasında arkasından geliyor bir başkası. Yanlış oldu efendim, buyurun yemeğinizi yiyin diyerekten. Yok ben öyle eve bir daha gitmem diye biz gitmeyiz. Gitmeyiz.

Kaç defa? Bir kere belki gideriz ama ikinci katiyen gitmeyiz. Aldattın bizi. Sonra bu adam demiş ki ben seni tecrübe için yaptım. Sen hakikaten kâmil adammışsın. Elini öpeyim, sana ben de evlat olayım demiş. Aldandın demiş. Bu köpek âdeti demiş. Köpeği küçü küçü dersin gelir, hoşt dersin gider. Bu âdet bu iyi bir şey mi demiş? Buna aldandın. Neyse ben de yedim demiş. Bak nasıl insan kendilerini ne kadar böyle mütevazı yapıyorlar. Allah'ın affetsin kusurlarımızı. Bunu ancak nefs-i mutmainne sahibi olanlar yapabilirler demiş.

a. Ziyafet ve İkramda Adab-ı Muaşeret

Zenginlerin davetine gidip fakirlerin davetine gitmemek de kibir alametidir. Zengin çağırıyor mu, ha ona koşa koşa gidiyoruz. Ama bir fakir, fakir de ne olacak. Bir çorba mı içirecek ne yapacak işte [deyip] kulak asmıyor bile. Oturacak yeri bile yok, der. Hâlbuki Cenâb-ı Peygamber herkesin, herkesin davetini reddetmez giderlerdi, herkesin. Fakir zengin

demezlerdi. İster zengin ister fakir, hatta miskinlerin ve kölelerin bile davetine giderlerdi. Allah şefaatine nail etsin. Ve insan ayırmazlardı.

Hazreti Hasan, Resûlullah'ın torunu, Hazreti Ali Efendimiz'in oğlu. Hazreti Hasan bir gün miskinlerin topladıkları ekmekleri yerlerken [oradan geçiyormuş]. Miskinler ekmek toplamışlar şuradan buradan, oturmuşlar bir yerde yiyorlar. Yerlerken oradan atıyla geçiyormuş Hazreti Hasan. Bu miskinlere selam vermiş, es-selâmü aleyküm. Biz selam da vermeyiz yahu! Biz öyle miskinlere biz selam da vermeyiz. Allah affetsin kusurlarımızı.

Onlar da buyrun yâ Resûlallah'ın torunu demişler. O da atından tevazuan inmiş ve onların arasına girip, tenezzülen onların ekmeğinden bir miktar yemiş. Onlara da siz de bize buyrun, siz de bize buyrun demiş, ayrılmış. Bir müddet sonra bu miskinler Hazreti Hasan'ın evine gelmişler. Miskin yani bir şeysi olmayan adam. Miskin fakirden daha aşağı. Fakirin bir ekmeği olur, bir tası olur, bir çanağı olur filan. Miskin diye, hiçbir şeyi olmayan, sırtındaki sırtında, karnındaki karnında o kadar. Arabistan'da, geçiniyor orada. O miskinler Hazreti

Hasan'ın evine gelmişler. Onlara iltifat ve ikramda bulunup hane-i saadetinde bulunanları önlerine koymuş ve kendisi de onlarla beraber yemek yemiş. Bakınız büyüklük nasıl oluyor-muş?Kulların hepsi Allah'ın kuludur. Kimi zengin, kimi fakir kılmış, hepsinin sayısız hikmetleri vardır. Fakirleri hor görmek çok terbiyesizlik ve edepsizliktir, vesselam. Ama bugünün insanına bunu anlatmak deveye hendek atlatmaktan daha zordur.

İbn Mübârek, İmâm-ı Âzam'ın talebesi. Muhaddisîndendir kendisi, büyük zât. Hem Ruslarla çarpışır, oradan aldığı ganimetlerle geçinir hem de hadîs ezberler, çok hadîsleri var kendisinin. O zamanda ihvanına hurma ikram eder. Çok bir şey lazım değil, işte hurma ikram eder. Çok bir şey değil işte sadece hurma ikramı. Her kim fazla yerse her bir çekirdeğe bir dirhem vereceğim dermiş. Fazla yemeye teşvik için onları, fazla yiyenin çekirdeğine bir dirhem vereceğim dermiş. Bir dirhem bugün bir altın mıdır nedir kim bilir işte. Yani bugün bir lirası veyahut beş lirası gibi. Ve çekirdekleri sayar, fazla yiyenlere sayısı kadar para verirmiş. Bizim ramazanlarda da bazı zenginler diğ kirası diye yemek yiyenlere birer para hediyesi

verirlermiş eskiden. Bazı itibarlı kimselerin davetlilerine de icabet etmemişler. Sebebi? Cennet yemeklerini hatırlamaktan ve emeksiz ve masrafsız yemekleri yemek istemediklerindenmiş. Hazır yemek tabii. Güzel, sonra cennet yemekleri gibi çok güzel yemekler oluyor ya. Bu yemekleri ben cennette yiyeceğim diyerekten. Tabiidir ki yemekleri yapmak, masrafsız yemekleri emeksiz ve masrafsızdır. Emeksiz ve masrafsız yemekleri yemek istemediğinden.

Tabidir ki yemekleri yapmak hele bugün pek çok masraflara bağlı, sonra da çok emeklere bağlıdır. Eğer bir de evde hizmet edecek gelin veya kız veya hizmetçi yoksa vay o hanımın haline. Bunları düşünmeli, ona göre hareket etmelidir. Onun için ihvân-ı dînin kifayet miktarı ile kanaat edip asıl olan, asıl olan ins ü muhabbetin devamıdır. Toplandık ama yemek için toplanmadık. Yemek için toplanmadık. Canım hani ya ne et var, ne yağlı var, ne tatlı ne tuzlu var, ne baklavası var. Böyle şey mi olur yahu? Yoo, biz asıl buradaki muhabbet için toplandık. Karnımız açsa bir parça ekmek, bir parça peynir kâfi. Sen gittiğin evde kendi rızkını yediğini, kendi rızkını yediğini bilmeyen kimselerin davetine gitmemek lazımdır. Kendi

rızkını yediğini [bilmeyince] benimkini yiyorsun diyor. Yok, ben kendiminkini yiyorum.Nasıl olur ya? Bak benim soframdasın ya? Zira onun sofrasına senin rızkın ona emanet olarak verilmiştir. Senin rızkın onun sofrasına emanet olarak verilmiştir. Bizzat bu zat emaneti sahibine vermektedir. Emaneti sahibine veriyor, bunun için bir üstünlük taslamasına imkân yoktur. Verdiği de öyledir. Verirken, bak ben sana bunu veriyorum ha! Bu küçüklük alametidir, üstünlük taslamasına imkân yoktur.Ben çok para verdim şuna. Verdin ama onun parasını verdin, kendi paranı vermiyorsun ki. Eğer gafil insan bu benim paramla olmuştur derken siz de yediniz, şimdi bana teşekkür edin demesi çok cidden ayıptır, demiş.

Şimdi bakın yüz sekizinci mesele. Gerek evinde gerekse davetlere giderken niyeti unutmamalıdır. Ramazanda oruca nasıl niyet ediyorsak, namaza nasıl niyet ediyorsak, abdeste nasıl niyet ediyorsak, yemeğe de gerek evimizde yediğimizde gerek başkalarının evinde yediğimizden niyeti unutmamalı.Ne diyeceğiz? O da yemekte, yâ Rab, bu yemeklerle benim vücuduma kuvvet ve kudret ver de sana güzelce ibadet edeyim.Niyetin ne olacak? Yâ Rab!

Bu yemeklerle benim vücuduma kuvvet kudret ver de sana güzelce ibadet edeyim demeli.

Davetlere giderken de müslüman kardeşini sevindirmek için gitmeli. Hoşlanacak sen gidince, onun sevinmesi için gitmeli. Niyetsiz davetlere gitmek dünyaya aittir. Niyet, müslümanlıkta en birinci şarttır. *El-a'mâlü bi'n-niyâtî*. Çünkü herkes niyetine göre me'cur olacak. Niyetin karnını doyurmaksa o kadar alırsın. Niyetin kardeşini sevindirmekse, Allah'ın rızasını kazanmaksa ona göre sevap alırsın. Niyet çok mühim. Şimdi misafirlik var ya, misafirlikte üç gün üç gece, on beş gün, on beş gün misafir sayılırdı. Gittiğimiz uzak yerde mesela Ankara'ya gitsek. Hatta başka yere gitsek, on beş gün misafiriz. Ayaklarımıza üç gün, üç güne kadar mesh edebiliriz. Mestlerimizi çıkarmadan kış vaktiyse. Ha bu ama niyetle olacak. Niyetsiz olarak dünyayı dolaşsan misafir olamazsın. Sabahtan akşama kadar yat kalk. Namaza niyet etmediğin için namaz olur mu? Namaz nasıl olmuyorsa, niyet olmadıysa da misafir olamaz. Sonra bu niyetsizlikle gider, dört rekâtı yerine iki rekât kılarız, borçlu kalırız. Onun için niyet tâattır ve tâat-ı Resûlullah'tır. Her kim davete icabet etmezse Allah ve Resûlüne de âsî

olur. Davet, hele düğün davetleri, evlenme davetleri, sünnet davetleri bunlara vaciptir diyorlar. Niyet sünnet-i Resûlullah'tır. Nasıl ki Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem ben bir kol parçasına da çağırılsam icabet ederim, demiş.

Bazı kitaplarda yazılmış, bir hastayı ziyaret için bir mil mesafede olsa gitsin. Hasta var diyerekten hah. Bir yerde hasta var, o hastayı ziyaret için bir mil mesafe. Bir mil ne kadar ediyor? İki kilometrelik yol. İki kilometrelik bir yere bir hastayı ziyaret için git. Uzak diyeceksin mesela. Şimdiki gibi araba falan yok da yürüyerek gidilecek oralara. Onun için sen oraya kadar da git. İki mil, iki mil git. Cenaze varsa o cenazeyi götürmek için iki mil git. Dört kilometre. Üç mil git, bir davet oldu gel bize dediler, ta ama Boğaziçi'nin bilmem neresinde. Yürüye yürüye üç millik yol. Olmaz, gideceksin. Ama dört mil mesafede kardeşini ziyaret için git. Kardeşin ne kadar uzak da olsa, sekiz kilometrelik yol yok mu, yürünmez yani bugün. Binâenaleyh bakınız kardeş ziyareti hasta ve cenazelere gitmekten daha efdal.

Üçüncü, niyetiye kardeşine ikram niyeti olmalıdır. Çünkü kardeşlere ikram, Allah'a

ikram etmek hükmündedir. İstemeden gelen hediyeleri de reddetmemeli. Allahu Teâlâ'nın ihsanını ret gibidir. Cenâb-ı Peygamber Hazreti Ömer'e bir lata verdi. İstemem dedi, benim ihtiyacım yok dedi. Sen de al başkasına ver dedi. Ben sana veriyorum, al. Birçok misalleri de vardır demiş.

Dördüncü niyet ise ihvana sürur vermek için. İhvana sürur vermek için. Her kim bir mümin kardeşini sevindirirse, Allah'ı sevindirmiş gibidir. Hâlbuki bugün bizim halimize acılamak mı ağlamak mı lazım. Mümin kardeşler birbirlerinin aleyhinde ne kadar acı ve çirkin [davranıyorlar ki] yani düşman yapmaz onu. Yabancı bir düşman bile yapamaz onu. Utanır, korkar da. Fakat biz birbirimizin aleyhinde, bir müslüman kardeşinin aleyhinde onu hiç müslüman bile saymıyor demek. Veriyor dumanı. Sonra müslümanlığı da başkasına vermiyor. Benden başka Müslüman yok diyor.

Beşinci niyet. Kazancı nedir? Su-i zân var içerde. Su-i zân geçsin diye git oraya. Su-i zânı at. Su-i zân kardeşlerine caiz değildir. Hüsn ü lazım. Hüsnü zan.

Altıncı niyetin kardeşini ziyaret niyeti olmalıdır. Kardeşini ziyaretini söyledi ya, o niyet

olmalıdır. Zira ziyaret sevabı, ziyaret sevabı çok büyük. Bu da âhiret amelidir. Ziyaret âhiret amelidir, dünyadadır ama âhiret ameldir. Dünyadan da değildir. Bu sevgi ve muhabbetin alametidir. Sevgi muhabbet bunu insanlara mecbur ettirir, yaptırır yani. Bu ziyaretler olmuyorsa kuru laflardır bunlar.

Yedinci niyet, icabet tevazudandır. Davete icabet tevazu. Büyüklenirsen gitmezsin tabi, ama tevazu edersen gidersin. Davetlere gelmemek de kibir alametidir, demişler. Bunların hepsi kardeşlerin birbirlerini sevinç, sürur, yardım, teâvün alametidir ki hepsi de makbul şeylerdir. Bazı sofular her gün bir ihvan kardeşini ziyaret etmek suretiyle senesini böyle geçirirmiş. Kardeşlerini bugün burada bugün burada. Bunu da efdal-i âmâl sayarmış. En efdal amel evine gelip oturan kardeşlere ikramdır demiş. Bir misafir geldi ona ikram. Allah affetsin kusurlarımızı.

Eskiden tabii misafir geldi mi evime buyurun dermiş. Şimdi o eve buyurun kalkmış, işte lokantaya buyurun demiş. Sonra o da kalkmış, işte sigara ile çay ile savmaya çalışmış. Şimdi o da kalkmış. Allah o sigara derdinden de bütün ümmet-i Muhammed'i, yalnız bizi değil de

bütün ümmet-i Muhammed'i korusun. Ne yazıyor Amerikan sigaralarının üstünde? Bu sıhhate zararlıdır diye yazıyorlarmış, uyandırıyor da yani. Yine de biz buna çok da para veriyoruz ya. Kaç para bir sigara?Allahümme salli alâ Muhammed! İki tane içersen elli lira.

Oruçsuz olduğu günkü yemeğini ihvanıyla yemeyi tercih ederlermiş. Oruçsuz bir gün, bir kardeşimle yiyeyim dermiş. Bu hareketi oruçlu gün gibi sevaplı sayarmış.

Dışarıda yediğinden muhakkak evdekilerine getirip yedirmeli, demiş. Bu da ayrı bir mesele. İnsan bazen tatlı, tuzlu, şöyle bir şeyler yer. Ama evdekilerin öyle bir şey gördüğü yoktur. Onu çarşıdan mı alacaksın yahut paket mi yaptıracaksın evdekileri de bundan mahrum etmemeli. Kavgaların çoğu da bundan çıkıyor evlerde. Bazı cömert insanlar da hem evlerinde pişmiş yemekler hem de çiğ yemekler bulunurmuş. İsteyen çiğinden alır evine götürür, isteyen pişmişini alır yermiş. Ayrıca da bir kenarda elbise, çamaşır asılı, isteyen de oradan istediğini alır gidermiş. Bu da Sa'd b. Arûbe denilen zatın hüneriymiş. O kadar cömert yani.

Ulemâ demişler ki, iki yemekten sorgu olmaz. İki yemekten sorgu olmaz. Birisi sahurda

yediğın birisi de kardeşin evinde olan ikramlardan sorulmaz. Yemekten sonra da duayı unutmamalı demiş. Dualar çok da, herkes bilemez ama elhamdülillah demesini herkes bilir. Elhamdulillahi Rabbil alemin dese o da kâfi.

b. Kitap Okumanın Fazileti

Her zaman birbirimize tavsiyemiz, birbirimizle Müslüman kardeşlerin tavsiyesi kitap okumaktır. Okumayı tavsiye edelim. Kur'an okumak çok büyük bir cihaddır. Fakat o sevap cihetinden cihaddır. İnsanların insanlığı kitapları okumaktır. Din kitaplarını, yani dünya kitapları değil, din kitaplarını okumak. Din kitaplarının başında da îtikad kitapları gelir. Îtikad, köktür. Tarladır. Tarla olmayınca mahsul neye gelir? Çiftin olmuş, torunun olmuş, paran olmuş. Ama tarlan yok, bir şeye yaramaz. Evele tarla, îtikattır. Onun için îtikadlı Müslümanları çok tavsiye ederim. İtikâd kitaplarını okusunlar. Bakalım îtikadımız, ehli sünnetin îtikadına benziyor mu benzemiyor mu?

Dün dinledim de çok ürktüm. Birçok insanlar şimdi kaderi inkâr ediyorlarmış. Kader nedir?

Ben istediğimi yaparım. Kaderin ne işi var bu işle? Olur olmaz. Becerebilirsem olur,

beceremezsem olmaz. Kader ne demek diye itiraz ediyorlarmış.

Hani bu Mutezile denilen ehli sünnetin dışında bir mezhep var. Kaderi onlar inkâr ederler. Ve onlara da biz ümmetin Mecusisi deriz. Ümmetin Mecusisi. Mutezilenin birazı da kaderi inkâr ettiklerine dolayı onlar ehli sünnet dışına çıkmışlar. Ehli sünnetin dışına atılmışlar. Bu mezheptekiler. Onun için çok rica edeceğim, çok kitap okunur. Hikâye kitapları var. Dünya bilgileri dolu. Şu dolu, bu dolu. Namaz meseleleri dolu. Ama esas olmadan şimdi bu itikatsız ne kadar namaz kılsa kılсын. Para etmez. Ne kadar oruç tutarsa tutsun, paraetmez. İtikad yok, îtikad yok. Neden?Bir, kader denilen şeye inanmıyor. E inanmazsan inanma ama Müslüman olamazsın. Müslüman ne? Müslümanlıkta amentü var ya, altı tane. Kadere iman. Hayır ve şerre iman. E ben şerri ben yaptım ya. Kim yaparsa yapsın.Bu kudreti sana veren Allah. Vermeseydi ne yapardın? Odun gibi kalırdın. Onun için Allah'ın hükümlerine razı olmuşsun, îtikad kitaplarını okuyup anlaman, anladığını da anlayamadığını da anlamaya çalışıp anlayanlara sormak. Böylesiyle öğrenmeye

çalışmalı. Yoksa bu dünyada şeyimiz boşa gider, emellerimiz.

Şimdi on radyosu, on bir radyosu saat veriyor ya, on bir radyosu saat verirken bir dakikada bir şey söylüyor. 1-2 dakikalık. Orada da çok tuhaf bir şey gördüm. Dinlemiştim. Orada bir çiftçi Amerika'da. Bir çiftçi. 75 yaşında çiftçide. 75 yaşındaki çiftçi. Arabanın motoru bozulmuş. Atı varmış. Atına çektirmiş motoru. Epeyce bir yer. Çektirirken sonra at yoruldu ya, at çekemedi nasılsa. Dövmüş atı. Atı dövdüğünden dolayı mahkemeye vermişler. Efendim, 200 dolar para cezası verilmiş. Ben bu parayı ödeyemem demiş, 20 gün hapis vermişler. Bunu dinledim de bir atı dövmek suretiyle böyle ceza veriyorlar. Bizim dövülen çocuklara kim ne yapacakmış, kim ne edecek? Atı dövüyorlar, atı dövdüğün için ceza veriyorlar. Bizim dövülen çocuklar, öldürülen çocukların hesabı yok. Her gün birkaç tane kurban gidiyor ortadan. Bunları arayan soran yok. Allah hakkımızda hayırlı. İnsanlıktan ne kadar bak uzağız. Hayvanları korumak cemiyetleri var. Hayvanların hakkını koruyoruz. Fakat insanların hakkını kim koruyacak ki? Allah korusun. Herkes kendi menfaatlerini dünyaya.

c. Lokmanın Ardındaki Niyet

Gelelim şimdi meselemiz ekmeğe. Ekmek meselesi çok mühim. Şimdi hep yeni yeni duyuyoruz, yeni yeni bilgiler. Aman karnınızı do-yurmayın diyorlar. Karnınızı şişirmeyin, doyur-mayın. En büyük felaket karın tokluğundadır, diyorlar. Bugün kitap okuyorum. İmâm Şa'rânî'nin kitabı, eski Müslümanların halinde bahsediyor. Eski Müslümanlar tokluğu hiç sev-memiştir. Tokluk, zulmettir diyorlar. Tokluk zulmettir. Açlık nurdur. Aç durursan, gönlün nurlanır, gözün nurlanır, her şeyin nurlanır, iyi anlar, iyi görürsün. Tok bir şeye benziyor. Belki yine burada da gelir de, kavalı, kavalı misal ve-riyor. Kaval, içi boş olduğu için güzel öter. Sır-tının eline geçti miydi? Kavalı öttürür güzel, çobanlardan tut da, şöyle. E bu insanın içi boş olmazsa, ki doldurur çoğunu, nefes alacak ye-rimiz de yok. Kuvvet alacağız diyerekten. Halimiz harap. Onun için şimdi bu yediklerimiz, bilmem bizi nereye kadar şey yapacak.

Ama yine şuradan başlayacağım ki yüz se-kizinci, yüz sekizinci öğüt. Gerek evinde, gerek davetlere giderken yemek yemekteki niyeti unutma. Niyet Yemek yerken evinde olsun, git-tiğin yerde olsun niyeti unutma. De ki: Ya Rab!

Bu yemeklerle benim vücuduma kuvvet ve kudret ver de sana güzelce ibadet edebileyim. Peynir ekmek yiyin, ne yersen ye. Bir vakit çok açlık çekildi. Ekmek bulunmadı. Ağaç kabukları yendi. Pelit, palamut şeylerinden yaptılar. Ekmeklerin ekmek denecek bir şeysi yoktu yani. Çok kimseler mideleri hazmetmedi, hasta oldu öldü. Çok kimseler de bulamadı. Ekmeğe hasret kalındı. Bu ekmeğe hasret kalındı da şimdi bugün ekmeklere ihanet oluyor, sokaklara dökülüyor, çöplere atılıyor. Onlarla ağız burun siliniyor. Bunlar ayıp şeyler. Ekmeği, biz Hristiyan değiliz elhamdülillah. Bu 360 tane hizmetkârdan sonra bizim elimize geçiyor. 360 tane hizmetkâr buna hizmet ediyor, yetiştiriliyor. Sonra bizim boğazımızdan geçiyor. Öyle kolay değil onu atıvermek. Bütün yemekler, bugün bir şey var ya, nafaka, hanım onu boşadı, ona nafaka verecek. Ona nafaka verirken, falanca ekmek. Olur da katık istemez de. Falanca ekmeğin katıksız, ekmek parasını verir. İkinci, üçüncü nevi bunlardan olursa, o zamanlar katık da olur der, zeytin, peynir. Biz Allah' esirgeye çok aç mı olduk, açgözlü mü olduk, doymak bilmez bir hırsımız var. Bir çorba, işte arkasından yeşillik, etlisi, pilavı, tatlısı,

tuzlusu, hepsinden birer kaşık alsak yetecek zaten. Bunları şeyden vücut demirden değil ki, demirden de olsa dayanmaz. Onun için biraz yedi mi insan, eskiden öyleydi. Biraz, yani ibadet edebilecek kadar bir kuvvet, hasıl oldu mu, kâfi. Biz demircilik yapacak değiliz. Pehlivanlık da yapacak değiliz. Bize ibadet edecek kadar bir kuvvet oldu muydu kâfi. Pehlivanlık kadar yeseydin, o bize ait değil. Onun için dua, Ya Rab, bu yediklerimden benim vücuduma kuvvet ve kudret ver de sana güzelce ibadet edebileyim ben. Yoksa yiyip de hayvanların yediği gibi olmaz.

Davetlere giderken de karın doyurmaya gitmeyin. Niçin? Müslüman kardeşini sevindirmek için gidin. Kardeş beni sevmiş, çağırıyor, bende onu sevindireyim diye gidecek. Yoksa tatlı tuzlu orda yiyeyim de yan geleyim diye değil. Sevindirmek için. Eğer niyetsiz gidersen, dünyalık bir şey yoktur. Niyetlen gidersen sevap var adıma. Adıma sevap var, niyetlerine de sevap var. Niyetsiz gidersen, dünya işte.

Niyet, müslümanlıkta şart. Niyetsiz. Namaz kılıyor muyuz niyetsiz? Abdest alırken niyetsiz. Guslederken niyetsiz. Ne yaparsak,

oruç tutarken niyetsiz. Oluyor mu? Akşama kadar oruç mu tut istersen. Niyet olmayınca olmadı. Sefere giderken, niyet etmeden, dünyayı dolaşsa sefer olmaz. Dünyayı dolaş. Seferi mi? Niyet yap, etmedin. Akşama kadar namaz kılsan, niyet etmesen, ne olur? Gidersin Ya Rabbi, ben senin rızan için şu kardeşimin ziyaretine veya şu kardeşimin hastasına, şuna, buna gidiyorum. Rızanı kazanmak için ya rabbim ticaret edeyim, çocuklarımla para kazana-yım. İşte bunları sefaya kavuşturalım diyerekten. Niyet edeceğiz. Senin rızan için. Niyet *efdâlül a'mal*.

Niyet başta geliyor. Namaza durduktan sonra niyet olmaz. Yalnız orucun niyeti öğleye kadar olur. Öğleden bir saat evveline kadar, akşam niyet ettik, edemedin. Öğlenden bir saat evveline kadar niyet caiz. Ama namazda değil. Namaza girmeden olacak. Çünkü o uzun. Akşama kadar onun müddeti. Herkes de niyetine göre me'cur olacak. Niyetine göre ecir alacak. Niyet taattır. Taat ibadettir. Taat Resûlullah'tır. Her kim davete icabet etmezse, çağırılan bir yere gitmezse Allah'a ve Resûlüne âsî olur. İsterse bu davet, komşuların daveti olsun, isterse evlenme ve sünnet düğünleri gibi

davetler olsun. Evlenme ve sünnet davetlere vacip derler. Evlenme ve sünnet davetlerine vacip mesabesinde derler. Ne derler?

Onun yerine, biz birbirimize gidip gelmezsek, hastamıza gideceğiz, başın sağ olsun diyeceğiz. Efendim, dostlukla, evlenmelerde, çocuklarda, mocuklarda, Allah mübarek etsin, mes'ud, bahtiyar olsunlar demek her müslümanın vazifesi. Bunları ihmal etmek hiç de doğru değil. Ha, belki gelip okuyabilirim, ha, gelip şimdi buraya geleceğim. Her kim davete icabet etmezse, Allah ve Resûlüne âsî olur.

Nasıl ki Cenâb-ı Peygamber, ben bir kol parçasına da çağrılısam, yine giderim demiş. Ve akşam Arabi siyah Araplardan birisi, köle hem de. Köle, fakir bir adam. Demiş, Resûlullah'ı herkes çağırıyor. Acaba ben de çağırısam, gelir mi demiş? Sıkıla sıkıla demiş ya Resûlullah! Ben seni çağırısam bana da gelir misin? Hay hay! Nerede senin evin? İşe şurada. Almış gitmiş arkadaşlarından. Gitmiş evine. Bir parça sirke koymuş adam. Bir parça da ekmek. Cenâb-ı Peygamber'in huyuna bakın şimdi. Şimdi bize böyle bir ikram yapsalar. Karnım tok efendim, mi-dem rahatsız efendim. Bin tane bahaneyle sıvışırız oradan.

Ne güzel katık diyor bu sirke! Arap'ın gönlünü, siyahinin gönlünü alıyor. Ne güzel ikram etti bize. Ne güzel katık bu katık. Hay Allah senden razı olsun. Güzelce yiyorlar. Karınlarını da doyuruyorlar. Şimdi bizim Allah bilir hep şeylerimiz yani, kusurlarımız, hepimizin. Biz davete üç beş kap yemek gelmezse bu daveti biz davet saymayız. Eski dedelerimiz, ecdadlarımız, niçin bir çorbaya tenezzül ederlermiş? Niçin bir ekmeği, peyniri, kuru yemeğe tenezzül ederlermiş? Birbirlerine sevgi var. İnsan birbirini sevindirmek için yer. Yoksa karın doyurmak için değil. Karnını evinde de doyur, çok el-hamdülillah evimizde yiyecek. Asıl maksat sohbettir. O sohbetin temini için tabi karınlar da acıkır da bir parça bir şeyler verirler, karnını doyurursun.

Mesela Medine de bizi bir davet ettiler. Konyalı bir efendi var, adını beceremedim. Gitti epey zaman muhabbet oldu, ibadetler de yapıldı. Herkes de acıkmıştı tabi. Gittiler, yemekleri doğradılar sofraya.

Biraz da şöyle helva almışlar, helvaları da yerine koymuşlar. Birerde çay verdiler, zannediyorum. Oldu, bitti. Oldu, bitti. Ama biz bunları beceremiyoruz.

Şimdi, şu Peygamberimizdeki insanlara karşılığını ne kadar öyle alçak gönüllü ve insanların sevgisini. Bizim bakanlardan birisini çağırırsak da bakanlardan veyahut mebuslardan birisini çağırırsak sirke koysak önüne belki bizi döver. Utanmaz, beni buna mı çağırdın. Benimle alay mı ediyorsun diyerekten dövmeye de kalkarlar insanlar. Onun için Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yolundan çıkma. Gururu verme kendine. Kendini beğenme. Saltanat Allah'ın. Varlık veriyse onun, bugün verir, yarın alıverir elinden. Can da onun. Bugün canlı yarın cansız oluyorsun.

Akşam söylediler de bir adam varmış, yüz on kilo üzerinde. Çok kuvvetli, kudretli. Üzüm almak istemiş canı. Üzümcü dükkanından üzümleri, salkımları seçiyor. Güzel güzel. Buradan bir arı gelmiş, şurasından bir ısırmış. Ay may derken, şişmiş adamın vücudu. Arıya en son şey değildi. Hadi doktor filan derken gidi vermiş âhirete. Ne olacak işte bir arı bahane oluyor insana. Allah!

Bir hastayı ziyaret için, bir hastayı ziyaret için bir mil git. Cenaze var. Cenazeyi götürmek için de iki mil. Ziyarete gideceksin kardeş ziyaretine. Ona da üç mil. Başsağlığına gitmek.

Bak, dikkat edin. Başsağılığına gitmek. Adam ölmüş. Ailesine başsağılığına gideceksin. Akşam okudum. Ama sayfasını hatırlamıyorum bu kiptan. Şam'dan kalkmış, adam ta Mekke'ye gitmiş. Şam'dan kalkmış, Mekke'ye gitmiş. Kardeşim başın sağolsun, Allah size ömür versin diye, demek için. Biz olsak onu telefonla da söyleriz. Bir postayla bir kağıtla yazarız, deyi-veririz. Ama insanlık onu gerektirmez ki. Ona gidecek, onun hatırını hoş edip, ona teselli verip, bir nebze de yardım edebilecekse yardıma muhtaçsa, yardım var ya, manevi bir yardım da olur. Ne yapalım, Allah'ın emridir. Hem teselliler de onlar da birer yardımdır. Allah affetsin kusurlarımızı. Oh oh. Binaenaleyh, kardeş ziyareti, hasta ve cenazelere gitmekten daha efdâl olduğu anlaşıyor. Niyetin içinde kardeşine ikram niyeti olmalı. Kardeşine ikram niyeti var.

Akşam hep dertleniyorlar ya, efendim sana, imanının şeysi, efdâli, namaz kıl, oruç tut, şu kadar ibadet yap. İmanın efdâli derken, yedir, yemek yedirmek ve bilip bilmediğine selam vermektir. *"İt'âm-u taam. ve efşâu's-selam."* Mesela bak bak, bir tane kelime. Neden? Bu yemeklerde ne şeyler oluyor, lezzetler oluyor, tatlar oluyor, bağlantılar oluyor. Ama

bugün değil. Bugünkü yemekler afet. İnsanları birbirine soğutuyor, uzaklaşıyorlar. Çünkü hep kendimizi beğeniyoruz. Hepimizin en büyük derdi, en zayıflı insan, en cahil insan, o da kendini beğenmek. Bu beceriksiz adam. Bu, bu da beceriksiz adam. Beceriklisi kim bunun? Bir bağlantı yapamıyor müslümanlar birbiriyle. Niçin? Birbirlerine sevgisi yok. Sevgisiz. O kendini beğeniyor, o da kendini beğeniyor. Bu ayrı bir grup, öteki ayrı bir grup. Böyle derken bir su bile, hepimizin bildiği bir şey. Ne kadar çok olursa olsun, parçalandı mıydı işe yaramaz. Parçalandı mıydı, sen alırsın bir parçayı, o alırsa bir parçayı, kesilir hiçbir şeye yaramaz. Ne değirmen döner ne bir şey olur. Ya toplu olursa, barajda yaparsın, her şeyi yaparsın. Değirmen de döner.

Onun için ama imkânı var mı bugün bu sözleri söyle boşa? Diyorlar ki şimdi cübbeliler dinliyor bu sözleri, başka kimse dinleyen yok. Bir kulaktan giriyor, bir kulaktan çıkıyor. Onun için Behlûldâne'nin zamanında. Behlül şeyin, Hârûnürreşîd'in kardeşi. Bir yağmur duasına gidecekler. Şimdi seni de götürelim demişler. Gitmem ben demiş. Yok, gideceksin. Yahut evlenme meselesinde galiba. Odasına bakmışlar

ki, odasının şeysi kafalarla dolu. Mezarlıklardan kafaları toplamış, sırlamış Behlül. Demişler, Behlül ne bunlar?Kafa işte, ne görüyorsun? Kafa. Kuru kafa. Niye getirdin bunları? Bunların demiş, her birinin kıymeti var. Bu kafa yüz lira, bu kafa bin lira, bu kafa elli lira, bu kafa beş lira, bu kafası sıfır lira. Sıfır para. Neden yahu? Bunun kulağına giren kalmış. Kulaklarıyla duyduklarıyla amel etmiş, kıymeti büyük. Bunun bir kulağına girmiş, bir kulağından çıkmış. Bu da hiç dinlememiş, demiş. Şey bize nasihat. Allah affetsin kusurlarımızı.

Onun için bizden en evvela kaldırmamız lazım olan şey, şu nefsi yenmek. Hepimizin gözü üzerinde değil mi? Hepimizin en büyük şikâyeti, iki müslümanı bir araya getirememek. Mutlaka üçüncü mikrop araya girecek, o ikiyi birbirinden ayıracak. Anam sen de bulamadın mı bir arkadaşı be ya?Dinsiz adamla, deli adamla dost oldun. Hâlbuki Cenâb-ı Peygamber ne güzel söylemiş. Kibleye dönen insanı tekfir etmeyin diyor. Bir adam kibleye dönüyor mu? Onu tekfir etmeyin. E kabahati çok ne kadar olursa olsun. Müslüman kabahat etmekle gavur olmaz. Müslüman kabahat etmekle gavur olmaz.

E canım bu kabahatlisi yaptı. Olsun varsın, yapar. Hepimiz yapıyoruz ya. Kabahatsiz oluyor mu? Çeşitli kabahatleri var insanın. Aciziz. Nefis var. Şehvet var. Şeytan var. Olur. Canım bu da olur mu ya? O da olur. Niçin olmasın? Affet. Onu yaptı diyerekten, sen onu ayıplarken, o da seni ayıplayacak.

Hep birbirimizi ayıplarken, ne olacak? Perakendecilik. Bunun adına mahvolmak. Perakendecilik demek, mahvolmak demek. Onun için buna çok dikkat etmeliyiz. Müslüman bir kardeşine ne derlerse desin. Kardeşim Müslüman bak başı secdeye değdi bunun. On defa namaz kılıyormuş işte, bak yirmi defa kılıyormuş. Ne olacak namazdan? Onun için Müslüman kardeşine ayrılma.

Allah Allah!

Müslüman kardeşine ikram, Allah'a ikramdır diyor. Bak bak ne kadar güzel. Müslüman kardeşine ikram, Allah'a ikramdır. Hele yaşlılara ikram, son derece lazım. Küçüklere saygı son derece lazım. Küçükler, deme küçük diye. Yarının büyüğü o olacak. Binâenaleyh bir efendi varmış, böyle cemiyetlere gidildiği vakitte. Hep gençleri seçermiş, gençlerin arasına otururmuş. Ayıplamışlar. Demişler ki, ya sen

yaşlı başlı bir adam mısınız? O yaşlıların yanına otursana. Yaşlılarda hayır yok demiş. Kartalmış onlar.

Eğilmez demiş. Hayır gençlerde. Onun için gençlerin yanında oturdum ki onlar sözlerini iyi alırlar, gençtirler istediğin gibi çevirebilirsin onları. Ama öteki kartalmış, kolay kolay kafasına da girmez.

Ne yapalım, şimdi bizi dövseler yerimizden kaldırmayacağız, ne yapalım.

Her kim bir mümin kardeşini sevindirirse, o da Allah'ı sevindirmiş olur. Bak ne kadar güzel ya. Onun için biz birbirimizin kusuruna bakmayalım. Kusursuz Allah yalnız. Kusursuz yalnız Allah. Onun için birbirimizdeki kusurlara bakma. Bitmez kusurların sonu.

Mehmet Zahid KOTKU

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Cuma Sohbetlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ